

Izhaja vsaki dan:
Tudi ob nedeljah in praznikih ob 5. uri, ob ponedeljkih ob 1. uri jutraj.

Posamične številke se prodajajo po 3 novč. (6 stotink) v mnogih tobakarnah v Trstu in okolici. Ljubljani, Gorici, Celju, Kranju, Mariboru, Celovcu, Idriji, St. Petru, Sežani, Nabrežini, Novemestu itd.

Oglase in naročbe sprejema uprava lista „Edinost“, ul. Giorgio Galatti št. 18. — Uradne ure so od 2. pop. do 7. zvečer. — Cene oglaševanja 16 st. na vrsto petič; poslanice, osarnice, javne zahvale in domači oglasi po pogodbi.

TELEFON številka 1157.

Edinost

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

„Edinost“ je mod!

Naročnina znaša
za vsa leta 34 K., pol leta 12 K., 3 mesece 6 K. — Naročbe brez dopolne naročnine se upravnemu ne oziroma Vsi dopisi naj se pošiljajo na uredništvo lista „Edinost“ v Trstu, ul. Giorgio Galatti št. 18. — Natisnuta tiskarna koncesija lista „Edinost“ v Trstu, ul. Giorgio Galatti št. 18. — Poštne-hranilniški račun št. 841.652.

UREDNIŠTVO: ul. Giorgio Galatti 18. (Narodni dom.)
Izdajatelj in odgovorni urednik ŠTEFAN GODINA. Lastnik koncesije lista „Edinost“ v Trstu, ul. Giorgio Galatti št. 18. — Poštne-hranilniški račun št. 841.652.

Razmere v okrožju tržiškega višega deželnega sodišča.

(Poročilo dra. Ot. Rybářa na II. glavni skupščini »Zveze slov. odvjetnikov«.)

Že na lanskem našem zborovanju je mogel g. dr. Rybář iz Celja po mojem poročilu o jezikovnih razmerah na primorskih sodiščih konstatirati, da se je pri nas doseglo že nekoliko lepših uspehov in da je na našem c. kr. višjem sodišču nekoliko več objektivnosti nego na c. kr. višjem sodišču v Gradcu.

To sodbo moram letos le potrditi in gotovo je veselo, da so mi gospodje kolegi z Goriškega in Volavskega na moje dotično vprašanje soglasno naznanili, da niso posebnih pritožb v jezikovnem oziru proti sodiščem v slovenskem delu Goriške in na Volavskem. Izjemo hočem kasneje omeniti.

Na podlagi lastnega izkustva in na podlagi omejenih poročil lahko konstatiram, da se v večini krajev na Primorskem, kjer se nabhajajo narodni odvjetniki, še precej pravilno postopa v jezikovnem oziru.

V Trstu se civilne razprave, če so bile vložene slovenske tožbe, tako na c. kr. okrajnem sodišču, kakor na c. kr. deželnem sodišču vodijo v slovenskem jeziku, in sicer v posebnih slovenskih oddelkih.

Istotako se na c. kr. deželnem sodišču kazenske razprave, tako na prvi instanci radi zločinov, kakor tudi na drugi instanci radi prestopkov, s slovenskimi obtoženci vodijo v našem jeziku. Tu celo lahko zagnamo nov uspeh, ker se namreč od nekaj časa sem tudi na vzkljenih kazenskih razpravah čitajo v slovenskih pravnih slovenskih referatih. O uvedbi slovenskih obtožnic sem poročal že lansko leto.

Pri starem pa je ostalo na c. kr. okrajnem sodišču za kaz. stvari. Akoravno imamo sedaj tam pet referentov, ne moremo doseči tam slovenskih razprav. Želeli bi bilo nekoliko več eneržije s strani dotičnih predstojnikov, da kmalu bi bil odpravljen tudi ta nedostatek.

Neizpremenjene so ostale razmere v jezikovnem oziru tudi na c. kr. trgovinskem in pomorskem sodišču. Trgovinska zbornica trdi, da se še vedno brani predlagati slovenske zmehčane prisodnikov za to sodišče; vendar je upanje, da se v kratkem tudi tu razmere izboljšajo, ker so že storjeni koraki, da zmagajo pravica nad trmo laške trgovinske zbornice.

Najslabše se nam godi pred porotnim sodiščem. Vkljub napori in

žrtvam, vključno takim groznim slučajem, kakor je bil slučaj Škrk, kjer so laški porotniki obsodili na smrt obtožence, akoravno niso razumeli niti njega, niti njegovega branitelja, ne moremo doseči, da se sestavi slovenska porotna klop. Sedanje stanje je v dvojnem oziru skrajno krivično in škodljivo za nas. Ne samo, da slovenski, oziroma hrvaški obtoženci ne morejo direktno govoriti svojim sodnikom, treba je tudi pomisliti, da so sedanji laški porotniki v svoji veliki večini ultralaškega mišljenja. Kaj pa to pomenja v političnih, zlasti pa v tiskovnih pravnih, tega menda ni treba na dolgo in široko razlagati; dovolj je konstatirati, da v političnih pravnih, kadar gre za laške predstavitelje, c. kr. deželno pravdnštvo samo predlaga, naj se delegira drugo sodišče, dočim se delegacija v slovenskih političnih pravnih dosledno protivi.

Sestava slovenske porotne klopi je v Trstu prav lahko možna, in dokler ne pridemo do take, ne moremo reči, da smo z Laši enakopravni.

V honorarnem oddelku smo bili dosedaj v jezikovnem oziru še precej zadovoljni, ker smo imeli v oddelku za tržiško okolico slovenske referente. V tem oziru se pripravljajo sedaj neka sprememba in se menda namerava odpraviti slovensko uradovanje s tem, da se hoče ta oddelke poveriti uradniku, ki se je šele v zadnjih letih pričel učiti slovenskega jezika. Ker pa ta gospod še ni imel priložnosti, da bi bil dokazal za resnem delu svojo jezikovno usposobljenost, hočemo počakati s končno sodbo.

Na Goriškem ni, kakor sem že omenil, v jezikovnem oziru posebnih pritožb, le referent na c. kr. okrajnem sodišču za kazenske stvari v Gorici absolutno neče sestavljati slovenskih zapisnikov in slovenskih razsodb. S trmo, ki je posebno čudna pri c. kr. uradniku, se upira on vsem zahtevam strank in odvjetnikov in celo svojih predstojnikov, in ti predstojniki so tako slepotni, da se ne upajo energično nastopiti proti njemu, ker so jim je baže zagrozil, da pojde rajše v penzijo, nego da bi sestavil slovenski spis. In ta strašna grizaja je gospoda predsednika c. kr. sodišča v Gorici tako prestrašila, da ga do večje eneržije ni mogla pripraviti niti interpelacija, stavljena v goriškem deželnem zboru. Kaj takega je res le v Avstriji možno!

(Zvršetak pride).

Politična situacija in borza.

(—mb—) Skoro mine leto dnij, odkar se v naši monarhiji noče čistiti politična situacija, ki je izlasti na Ogrskem posebno smedena. Tam padajo iz jedne krize v drugo, vse ustavno zakonodajno delo stegnira, državni organizem ne more korakati naprej. Ni pa samo na Ogrskem nemirno. Tudi po ostali Evropi prihaja kriza za krizo. Od vseh strani prihajajo glasovi o »gibanjih«. Tu vam je orjaška Rusija, kjer se valovi revolucije nočejo potolčiti. Tu vam je Norveška, kjer je narod enoglasno zahteval odcepljenje od Švedske, pak si izvolil lastnega kralja svojega. Tu vam je Turška, ki jej velelasti mečejo rokavice, ali ona je noče pobrati, ampak se s ene strani modrim načinom vlačí iz škripca, s druge pa ponovno in vedno močnejše pritiska za bedno rajo makedonsko. Tu vam so delavni, osveščeni narodi v Avstriji, ki jednoglasno zahtevajo veliko pravo: pravo glasa. Na kratko: kamor obračamo pogled, povsodi kipi in vre, povsodi kliče novo življenje. Ljudje so se vzdramili iz letargije, napredno gibanje je obšlo vso Evropo.

Dandanes so borze glavni steber trgovini in more se reči, da je veletrgovina tesno spojena z borzami. Dogodki, ki se vršijo na političnem obzorju, odsevajo vsikdar močno na borzi. Zato smo napisali uvodno par besed o politični situaciji, ker hočemo pokazati, kako ravno politična situacija vrti velik vpliv na borzi. Ker torej politična situacija preživlja sedaj krizo, mora tudi borza občutiti to krizo. Ako čitamo borzna dnevna poročila, vidimo, da je stanje jako neokretno, lenobo, prodaje se gibljejo v najožjih mejah in špekulacija je hladnovoljna. A zakaj? Zato, ker se iz te zmedene politične situacije ne prikazujejo nikaki svetlejši izglezi v bodočnost in se niti toliko ne ve, kaj nas jutri čaka.

V polovici oktobra je na Angležem začelo gibanje na denarnem tržišču. »Angleška banka« dobivala je dan na dan ogromna prezentiranja menjic, ki jih ni mogla pokrivati s tekočim denarjem. Radi tega je povišala denarno obrestno mero, kar so skoro občutili tudi drugod. Angleški banki je sledila nemška banka, a za to tudi avstro-ogreška banka, ki je dne 19. oktobra povišala svojo obrestno mero, ali drugače rečeno: denar se je podražil. To podraženje denarja se močno občuti. Ljudje, ki stoje v dnevnih zvezah z bankami, pretrgavajo te zveze, ker nočejo priznati povišane obrestne mere. V bankah se zaustavljajo eskomptni

posli, a čisti letni dobički padajo. Vred tege bančne delnice, ki so na borzi, padajo v kurzu, za kar nam dajajo najboljši primer delnice dolnje-avstrijske eskomptne družbe, kateri so delnice padle zadnje dni za 30 kron.

Najbolj pa deluje politična situacija na ogrske papirje in vrednote. Odkar traja kriza na Ogrskem, padajo ogrske vrednote tako rapidno, da se posestniki teh vrednot vprašujejo s strahom, kaj bo iz njihovega kapitala, naloženega v te vrednote. Tako je n. pr. ogrska krona renta, ki n. pr. navadno za 100 kron nominale K 98 50, sedaj padla na 95. A istotako stalno padajo v vrednosti tudi drugi ogrski obrestnosni papirji: kakor založnice, obveznice, zemljiško-obvezne listine, srečke, delnice in drugi papirji. Zato pričakujejo finančni krogi nestrpno konca ogrske krize in željno pričakujejo dneva 19. decembra, ko se sestane ogrski parlament, in kateri dan ima priti neki preobrat v današnjo krizo.

Naj rečemo še kaj o Rusiji. V svet prihajajo namreč glasovi, da se Rusiji v sedanjih težkih razmer pripravljajo državni bankrot. V finančnih krogih ne verujejo tej bajki, ker jej je tendenci prozorna. Krog, ki širijo to vest, je ne širijo prokrat. Saj so že za časa rusko-japonske vojne gledali, oziroma hoteli videti Rusijo na robu ekonomske pogube. Kdor pozna Rusijo in njeno prirodno bogastvo, mu bo jasno, da ta država krije v sebi neizoprne kapitalije, a če se ti kapitali spravijo v denar, je Rusiji lahko izbegniti bankrot. Ker pa ima Rusija mnogo področij, na katerih more vnovčiti svoje kapitalne, ker so jej široko odprta vsa evropska tržišča, bo zala tudi to pot nadvladati vse težave. A ruske vrednote, ki danes notirajo jako nisko na vseh evropskih borzah, povadignejo se zopet, čm se razčisti politična situacija.

Avstrijska poslanska zbornica.

Dunaj 14. Nadaljevala se je debata o nujnem predlogu glede izboljšanja položaja državnih uradnikov. Govorila sta posl. Steiner in Mazorana v smislu poročevalca ter izrazila svoje obžalovanje, da je finančni minister proti opravičenim zahtevam državnih uradnikov. Posl. Mazorana je polemiziral proti finančnemu ministru ter se je izjavil za želje državnih uradnikov, rekši, da je mesto Trst za svoje uradnike že uvedlo 35 letno službovanje, uradniki pa aktivne doklad v pokojnino ter službeno preživetje. Govornik je posebno poudarjal potrebo, da se izda službena pragmatika za državne uradnike,

ugodno razvrstila, da se hkratu navali na vseh straneh, in to uprav v času, ko bo Ššman najbolj zaposlen, in poleg njega tudi deana njegova roka, mlaji Nikola Gorjanski, ban mavanški. Kralj Trvdiko je sporočil banu Ivaniču da ima tudi med Madjari mnogo pristašev in da so mu zaladski in baranjeki plemiči obljubili izdatne pomoči in da dobiva gotovih in zanesljivih sporočil, kako stoje stvari na Ogrskem in kako da Ššmanu sreča evete ali gine. Sledajče so uredili in dogovorili te-le: Na zapadu v Dalmaciji bo vodil vojsko, kakor dole, prior vranski Ivan Paležnik, ki pridruži k svojim hrvatskim četam še pojedine četice iz dalmatinskih mest, potem pešca zahumske in nekaj beneških strelcov puškarjev, ki jih je že gospod Trvdiko zaaral za lep denar iz Venecije. V Dalmaciji, in to v Klisu, Vrani in Kninu, imajo stati bosanske čete gospoda vojvode Vladka Hranica, da zavarujejo hrbet Paležnikovi vojski in da pazijo na primorska mesta, postabo pak na Zadar, ki naj se ga zasede toli možno in orko, da ne bo mogla in duša iz njega, kakor ne iz zavezane vrede. Z morja bodo držale Zadar na uzdi kotorske, bosanske in trogirske ladije, pa bodo psile, da ne pride Zadrano na pomoč kaka ladija kaezov hr-bavskih.

(Pride še.)

PODLISTEK.

Prokletstvo.

avg. slov. roman Avgusta Šenoe. — Nadaljeval in dovršil I. E. Tomić.

Prevel M. O.—O.

Med tem, ko je bil ban Ivaniš v govoru, sevale so Berislavu oči v navdušenju in visele so na ustih slavnega bana. Ženici sta usmehali bolj in bolj, diven plamen mu je ožaril obraz in premagan od žara srca svojega je pokleknil pred bana in vzkliknil:

— Junak nad junaki, sablja nad sat-ljami, iz tvojih ust teče evangelj našega roda, tvoje besede so nebeška rosa, ki pada na lepo steblo hrvatskega roda. Kolika sreča za me, da se moja kri pomeša s tvojo, da bom mogel zataškati za svoj kalpak zeleno vejico Horvatovega roda. Tvoje besede so voda pozabljenja, po kateri pozabimo minole nevolje; vse boli, vso slabost človeško, ter pobitimo kakor angelji v boj za pravico in svobodo. Junak nad junaki, blagoslovi mi sabljo mojo, blagoslovi mene, da nikdar ne klonem ni pred železjem, ni pred slatostjo.

— Blagoslovljena ti bodi deana roka, blagoslovljena junaška sablja, duša naj ti bo

čista kakor goreki studenec, pamet bistra kakor božje nebo, a srce naj ti cvete stalno, nevenljivo dehtašče same vrline, kakor mlada mloduba roža; ali ta tvoja roža naj nikdar ne odloži trna, ker ga bo trebala za obrambo v času nevarnosti.

Ban Ivaniš je položil roki na glavo mladenci, privzdignil ga k sebi, ga poljubil na čelo, a v tem sta pristopila Hrvoja in škof Pavel ter se poljubila bratski s Ivanišem in Berislavom. Objemali so se v bratskem kolu.

— Iz semena tvojih besed, naj vzklijeta evet in plod! je spregovoril Hrvoja.

— Bog daj tako! je rekel škof.

— Amen, je zavrnil Ivaniš, ti Berislav ponesi sedaj moj blagoslov na Angelijina uste.

— To vam je človek, je rekel Ivaniš, gledaje za Berislavom s blaženim očesom, junak iz železa, a duša od slata. Ako se vse sile zarote proti njemu, on ne odstopa nikdar niti za dlako od pravice in prštenja. Kaka sreča bi bila, da je vse naše mlaje plemo tako, ali to se je, žalibog, pomešalo in od stotine plemenitih mladencev se vsaj polovico prijemlje rja. Trebalo bo silnega potresa, da se popravi to zlo, in da pride v vse rod žive junaške krvi. Nu v čast in ponos mi je, da stopi Berislav v našo rodbino.

ter je omenil več interpelacij, ki so jih stavili italijanski poslanci Primorske, ker se je neopravičeno dalo prednost gotovim uradnikom ter se jih urinilo v službo. Govornik je pojasnil posebno razmere državnih uradnikov v Trstu, kjer je taka dravija kakor na Dunaju, dočim uživajo uradniki le 60% odstotkov od tega kakor aktivitetno doklado, kar dobe državni uradniki na Dunaju.

Tudi danes je več del seje zavzela debata o nujnih predlogih glede položaja državnih uradnikov ter je končala s tem, da so bili izročeni proračunskemu odesku nujni predlogi, v katerih se zahteva, naj se izpolnijo postulat, ki jih je postavil zadnji shod državnih uradnikov.

Skoraj vsi govorniki so izjavili, da se ne zadržujejo v večeršnjim izvajanju finančnega ministra.

Zbornica je nato nujnim potom vprejela zakon glede podaljšanja veljave zakona o podpori trgovinske mornarice. Tekom debate je posl. Sternberg naglašal važnost trgovinske mornarice. Zbornica ima dolžnost, da prišli vlade, naj ista popravi napake, ki jih je na tem polju storila. Govornik je naglašal potrebo, da se v veljavna stvar pomorskega prometa odvzame birokracija ter izroči strokovnjakom. Posl. Kolischer je pojasnjeval naš subvencijski sistem glede ladijedelstva ter naglašal pri tem, da ne izpolnjuje Lkyd popolnoma svoje misli. Zahteva južno slovenske polancev, naj se dalmatinsko plovbo odnese Lloyd, če popolnoma opravičena. Ravno tako bi bilo želeto, da se južno-ameriška plovba odstopi Lloyd. Podlaga sedanjega zakona je poosem zagrešana. Govornik je izrecno zato, da se dvigne in nagradi domače ladijedelstvo, ker bi s tem povpešilo uvažanje in izvažanje, bi se ustvarilo zdravo industrijsko politiko ter bi se v Trstu dalo dela 10 do 15.000 delavcem. — Poročevalec vit. Vuković je naglašal potrebo, da se naši trgovinski mornarici pribori stari položaj. Premiranjje bi se v tel ko moralo preosnovati, da se namesto premiranjja obratov, premira ladijedelnice s posebnim ozrom dalmatinskih ladijedelnice.

Nato je bil zakon vprejet v vseh šestih. Ko je bilo rešenih še več malh preiel g je bila seja ob 6 in triletri uri zaključena. Prihodnja seja jutri. Dnevni red: Proračunski provizorij.

Volilna reforma in Galicija.

Poljaki, to je, v Galiciji gospodovalni sloji so najljubejši sovražniki uvedenju splošne in enake volilne pravice. Razlog je na dlan. Privilegijanci so! Doslednji volilni sistem jim je dal vso politično moč v roke. In ker vedo, da bi morali dati to iz rok po uvedenju splošne volilne pravice in ne bi imeli več srot Malorusov pod nogami — zato so celaj po koncu proti postulat, za kateri se oglašajo milijeni državljani. Poljaki se odločno izjavljajo proti uvedenju splošne in enake volilne pravice in se torej njihova peta začenjajo križati z nameni sedanje vlade. Ali na Poljake je mogla doselej računati vsaka vlada, da je le ugajala izvesti na deželnookrajnim zahtevam Galicije in — personalnim željam mogotcev v poljskem »Kolcu«. In verjetno je, da bi si tudi baron Gautsch hotel ohraniti to podporo. Ali baron Gautsch je bil odločno izjavil v parlamentu, da je volilno reformo smage, ali — pade. Njegovi načrti za bodočnost se torej ostro režejo z nasprotstvom »Kola« proti splošni in enaki volilni pravici. Te dai pa so krožile po čatopisih vesti, da hoče bar. Gautsch sprijazniti Poljake se svojo volilno reformo na ta način, da se za Galicijo dovolje indirektna volitev! Mi smo kar razstrelili, ko smo štali te vesti, in jim tudi danes ne moremo verovati. Mi umejemo željo bar. Gautsche, da bi se kako sporazumel s Poljaki, ali da bi se na reformi, ki se ima izvršiti v znamenju svobode in napredka, dovolila ravno ena provincija taka krivična, že po vseh dosedanjih izkustvih obsojena, parainjaška in reakcionarna izjema — ne, v to ne moremo verjeti. Naj bo ž Gautsch tak ali tak, ali tega ne pričakujemo, da bi svoje lastno delo hotel kompromitirati na tak način v edini namen, da bi mogli Poljaki še nadalje tlačiti Malorusov. Ne verujemo, ker pripisujemo baronu Gautschu toliko praktičnega smisla, da si je na jasnem, da taka koncesija hegemonističkim namenom gospodovskih slojev v Galiciji ne bi dobila nikdar potrebne večine v zbornici. Ali v Avstriji so tudi neverjetne stvari verjetne in

nič ni čudo, da se je Malorusov polastilo hudo in lahko umevno razburjenje radi teh vesti. Nekoliko njih se je podalo k minister-skemu predsedniku sahtevati pojasnila. Odpo-slantstvo je satirjalo, da bi bili Malorusi, ako bi se v Galicijo uvele splošne ali indi-rektna volitve, še na slabšem, nego so sedaj. — Odgovor Gautschev je bil tak, da ni mogel pomiriti Malorusov. Rekel je namreč, da na taka vprašanja ne odgovarja nikomur do prihodnjega januarja. Dobivši takov od-govor, se je polastilo Malorusov še večje razburjenje in po inicijativi poslancev je sklican sedaj po vzhodni Galiciji nad 100 ehodov v namen, da se določi jednootna akcija proti morebitno namerjanemu oškodovanju Malorusov povodom volilne reforme, to je: proti sporazumljanju vlade s Poljaki na škodo maloruskega naroda.

Vzroki, radi katerih Malorusi hrepene po uvedenju splošne, enake in direktne vo-lilne pravice, so, isti, ki veljajo izlati za nas primerke Slovence. Mi smo večina, Italijani so manjšina v deželi — a moč parlamentarnega zastopstva imajo ti v svojih rokah. In tako vnebovpijočo krivico, naj bi konseviralna reforma, kateri je tendenција — politična pravičnost na podstavi ena-kosti.

Protimadžarsko gibanje na Erdeljskem.

Budimpeštanski list »Az Ujség« je pri-občil obširna poročila o romunskem gibanju v Aradski in Hunyadski županiji. Iz teh poročil je poznati, da so oblastni je izlale energijske odredbe v varstvo madjarskega prebivalstva. Državno pravdnistvo v Aradu je pooblastilo lokalne oblastni je v Nagy Halmagu, naj rabi silo, da vzdrži red. V oni okraj je bila tudi poslana ena stotinja 33. pešpolka v ojačanje tamošnje posadke. V Körös-Banyji so oblastni je baje zaplenile saboj pušek. Ravnateljstvo železnice Arad Csannad je oborožilo svoje obojbe. Železniškim čuvajem se je razdelilo 150 revolverjev s primernim številom patron.

Romunski poslanec Stefan Pop. operaka tem vestim, in pravi, da morajo romunski poslanci delati na to, da prepričajo romun-ski narod, da se ne pusti po provokacijah zavesti. Tudi romunski škof v Aradu, Ivan Pap, je izjavil, da so vse te vesti večinoma pretirane. Neki trgovec iz Gurahonca je pa pripovedal, da se tamkaj govori, da iz-bruhne v soboto, ali najkasneje v torek revolucija in da spodi ljudstvo vso go-spodo.

Vzlic temu, da se o romunske strani skuša tajiti omenjene vesti o bližnji ustaji, prihajajo v Budimpešto, kakor nadalje jav-ljujejo od tamkaj, čim številneje vesti o g'ibanju med romunskim prebivalstvom. Izlasti se to gibanje razširja na Erdeljskem.

Valed tega je minister notranjih stvari zahteval, naj se mu tekom petih dni poroča o položaju ter naj se v varstvo doline Köös odpošljejo drugi čete. Poveljstvo orožništva v Kolosvaru je po noči poslalo 45 orožnikov v Offenburg. Zagotavlja se, da izbruhne re-volucija v soboto, ali najkasneje v torek, ko bo otvorjena zbornica.

Dogodki v Rusiji.

Volilna reforma.

Iz Petrograda poročajo preko Eydtkuh-nena: da je ministerstvo v stvari volilne reforme že zavzelo svoje stališče. Pet mini-etrov, Filosofov, Nemajev, Timirjasev, Tol-stoj in Šopov so se izjavili za splošne dve stopinske volitve, drugi pa le za razširjenje volilne pravice, podeljene v manifestu dne 19. avgusta. Kakor se govori, pade v Car-skem Selu odločitev tej poslednji v prilog. Volilno pravico dobe tudi delavci. Na 150.000 delavcev odpade en poslanec, tako, da bodo delavci imeli v državni dumi deset do dvanajst zastopnikov.

Vsi poštni in brzojavni uradniki v Odesi — odpuščeni iz službe.

Iz Podvolociske poročajo, da je minister Durnovo brzojavnim potom odredil, da so vsi poštni in brzojavni uradniki v Odesi odpuščeni iz službe. Odbor odpuščenih urad-nikov je sklical izredno posvetovanje.

Zemstva so hotela novega carja?

Londonski »Daily Express« poroča iz Varšave: Tukaj se širi govorica, da je zemstvo hotelo proglasiti carja odstavljenim. Ko je bilo jasno, da načrti Witteja propa-dejo tedaj so zemstva pričela živahno ag-tacijo za izvolitev ustavnega vladarja. Govo-

rijo se je o več osebah toda nihče ni bil dostojen carske krons. Končno so rasprav-ljali o tem, da bi kneza Dolgoruckega iz Moskve proglasili kakor prvega ustavnega vladarja Rusije. Druge podrobnosti manj-kajajo. —

Witte gospodar položaja.

Pariški »Matin« poroča iz Petrograda od 14. t. m.: Raznovrstni glasovi krošijo v teh dneh glede neoglasja, ki je baje nastalo v ministerstvu. M žao je, da kateri mini-etrov ostopi, med temi ministra za pravo-sodje in trgovino. Toda iz tega še ne sme sklepati, da bodo te izpremembe vplivale v toliko, da bi prišlo do krize skupnega mini-sterstva. Witte je vedno gospodar položaja in govoric o diktaturi se ne more smatrati resnimi.

Drobne politične vesti.

Nova gospodska zbornica. Dunajska »Zeit« poroča, da namerava vlada štavilo členov gospodske zbornice po-množiti za 120.

V gospodski zbornici bodo zastopane trgovske in obrtne, zdravniške, odvetniške in notarske zbornice ter poljedelska zastop-stva. Vodilno ulogo pa dobi veleposadstvo.

Domače vesti.

Odbor političnega društva »Edinost« bo imel nocoj važno sejo v pisarni gg. odvetnikov dr. Gregorina in dr. a Slavika. Gospodje odborniki in njih namestniki naj izvole udeležiti se te seje.

Odlikovanje. Pomožni učitelj za higijeno na ladijah na tukajšnji trgovinski in pomor-ski akademiji, dr. Ludvik Janovitz, je odli-kovan vitežim križcem Fran-Josipovega reda.

Imenovanje goriškega nadškofa. Du-najski »Fremdenblatt« poroča iz Trsta, da je tržaški škof dr. Nagl baje izjavil, da se ne p-teguje za nadškofjsko stolico v Gorici, marveč da ostane raje v Trstu. — Tudi poročiti škof dr. Flapp da raje ostane v Po-reču. Zato da ostane torej goriška nadškofa dlje časa izpraznjena. Slovenske stranke da pa šele za nadškofa v Gorici dr. a Mahniča, škof. na Krku.

Nam se zdi, da se take vesti pošiljajo v svet s nekim posebnim namenom ki bi ga mi morda uganili. Sicer pa je bil dotičnik, ki je stiliziral to vest, jako previden, kajti omeja se le na zatrdilo, da se škof Nagl ne p-teguje za stolico v Gorici, govori tudi o daljši sediš vacanji, ali tega si vendar ne upa reči, da dr. Nagl ni designiran za nad-škofa v Gorici!!

Ljudska šola v Škedenju. (Zršetek). Dae 9. t. m. so dobili naši otroci spričevala, oziroma šolska sporočila. Dospeli domov mi je moj otrok pokazal »sad svojega truda« in je bil gotov, da ga pohvalim radi dobrih re-dov. Nu, v teh spričevalih stoji nekaj, kar je vredno, da izve širše občinstvo, nekaj, kar se ne more dogoditi — vsaj jaz mislim tako — nikjer drugje, nego pri nas — saj smo v deželi neverjetnosti! Spričevala naše sloven-ske ljudske šole so — dvojezična. Pa to naj bi že bilo, čeprav je to nezmislno na slovenski ljudski šoli, kjer bi bi bila ume-stna le samo slovenska spričevala. Takoj zgoraj je citati nekaj, kar me je zbudilo: »Občna petrazredna šola Servola«. Da-lje: »Ime učenca, rojen dne v (na) Servola«. Mislim sem si sprva, da je to gotovo pomota, dobro vedoč, da mora to vsecega zaobletti v ušesu, ko to čita v svesti si, da gg. učitelj in učiteljice poznajo za italijanski izraz »Servola« slovenskega »Ške-denja«. Oglelal sem si spričevalo sosedovega dečka, a glej: tudi v tem spričevalu je stalo ravno tako. Končno sem izvedel, da je enako v vseh spričevalih.

Je li to faktično pomota, ali pa — pre-siranje slovenskega imena »Škedenj«?! Da bi bila pomota, to je seveda izključeno, kajti žaljivo preziranje se ponavlja v vseh spriče-valih, ali vsaj na vseh tistih, ki sem si jih oglelal na svoje oči. Če je preziranje, pa vprašam: Kje smo? Ali smo še v naši slo-venski vasi Škedenj, ali pa smo že: kje pod okriljem »kraljevstva«? Takega žaljenja ne moremo dopuščati mi slovenski delavci. Kje in kdaj ste že čuli, da bi bil kdo rekel: Rojen sem v Servola?! Slovenski izraz »Ške-denj« je znan vsemu svetu. Vidite ga tudi na počtem pečatu — le šola, ljudska šola, ona šola, kateri zaupavamo mi svoje otroke,

da bi nama jih vzgojila v počtne ljudi in narodnjake, le ta šola noče pripoznati slo-venkega imena naši vasi! Ko je že vse be-sedilo na spričevalih dvojezično, zakaj ne bi bilo tudi krajevno ime?! Tu mora tčtati zajec za grmom.

Za danes nočem zasledovati, kje je krivda, ali želim, da se to popravi. Pove-dano bodi še, da nas je to skrajno egorčilo. Šoleki oblasti utegne biti s tem ustrezno, da se zapostavlja naš »Škedenj«, a naidejam se, da se vendar najde kdo, ki stvar uredi in pouči krivce, da za italijanski izraz »Servola« obstoji slovenski »Škedenj«.

Slovenski oče.

»Indipendente« obsoja camorro!!!

Dragocena pripoznanja. Vče-rajšnji italijansko-radikalni list »L'Indipen-dente« polemizira s goriškim »Il Corriere Friulano«. Ta zadnje imenovani list se nam-reč boji za bodočnost avstrijskih Italijanov ter napoveduje skorajšnji polom italijanske liberalne stranke. »L'Indipendente« odgo-varja, da stvar še ni tako nevarna, kakor si jo predstavljajo okolo »Corriera«. Pripoznava pa, da napovedani polom ni povsem izklju-čen! Njegova, »Indipendentova« stranka, da je res v razulu, a da ni bila mnogo vredna, niti tedaj, ko je bila v najintenzivnejem delo-vanju. Izvzemši dobe volitev, da ni ta stranka nikakor vršila svoje dolžnosti. O »delovanju« te stranke po slehernih volitvah pa piše »In-dipendente«: Lavorava alle ricompense per i »merit« che p'u zelantemente s'erano pre-stati durante il periodo elettorale, procurando loro qualche posto nelle civiche amministra-zioni, anche se erano assolutamente incapaci. (Delala je, da poplača takozvane »morete«, ki so se izkazali najbolj pridne med volilno agitacijo; preskrbljala jim je kako službeno v območju mestnega magistrata in to tudi takim, ki so bili absolutno nezmožni) »Ei è ciò che deve cessare. (In to mora nehat) tako dostavlja »L'Indipendente«.

Mi smo vedeli vse to že zdavnaj in smo to tudi javno govorili. Nikdar pa bi na biti pričakovali, da bomo kedaj prav to čitali v listu »L'Indipendente«!

Vsekako pa je pokazal »Indipendent« a to odkrito izpovedjo, kako moralno vzvišen je nad kakim »Picciolom«.

Še se godijo čudeži na svetu! Čajte, ljudje božji!

Brezsrčnost finančne straže na morju

Poročajo nam:

Bilo je v ponedeljek ob 5, in pol uri zvečer, ko so 3 barkovljanski pomorščaki podali od »ponte rosso« proti domu. V ladji so imeli 13.500 opek. Nesreča je pa hotela, da jih je za »Digo« (svobodna luka) zalotila stražna burja. Veslali so na vso moč. A videči, da ves njihov trud ostaja brezvrpe-šen, klicali so na pomoč finančni parnik, ki je plul mimo. Njihovo obupno vpitje je bilo brez vsepeha. Videči da jim grozi po-gin, so zbrali vse svoje moči in so začeli veslati na vse kriplje. In res se jim je posrečilo po hudem boju, da so dospeli do kopnega. Privezali so ladijo in so šli iskat druge pomoči. Klicali so drugi finančni par-nik, ki je na pomolu »O«. Odgovorili so Barkovljanom, naj čakajo, dokler ne pride neki njih viši. Čakati pa so morali vso noč. Trudni in lačni od dela vsega dne so morali prebiti še vso noč, v hudem mrazu in to le valed brezsrčnosti. Sedaj pa pomislmo, ksk.v strah je bil v družinih dotičnikov, ko jih ni hotelo biti demoz vso noč!!

Ni-li to grda brezsrčnost?!

Kako se furianti zanimajo za trto-reje. Potovalni učitelj Pe havo je prišel v Koprivo v Furlaniji predavat o trto-reji. Dasi je bilo predavanje pravočasno naznanjeno, se vendar ni moglo vršiti, ker sta prišli poslušat samo dve osebi.

Slovenska zmaga na Koroškem. Iz Velikoveca javljajo od 13. t. m., da so na volitvi enega člana v okrajni šolski svet v Velikoven prvokrat zmagali Slovenci. Z enim glasom večine je bil izvoljen župnik Treiber.

Dolgo spanje. V sredo so pripeljali z Bleda v Ljubljano v bolnišnico s popoldan-skim vlakom slikarskega pomočnika Ivana Mrščnika, ki je spal že od ponedeljka zvečer.

Umrl je včeraj po večmesečni bolezni znani knjigar Julij Dase, star nad 70 let. —

Odpor stavcev v Celovcu je končan. Prišlo je do sporazuma.

Odpor stavcev v Ljubljani. Med delo-dajalci in črkostavci so se v četrtek pričela

Jurist, ki zna slovensko in nemško ste-
nografijo in pisati se strojem.
želi vstopiti kot stenograf v kako pisarno.
Naslov pri "Edinosti".

Gospica žel sprejeti službo blagajni-
čarke v Trstu, Ljubljani ali
kje na deželi. — Naslov pove upravnistvo
"Edinosti".

Največja iznajdba novega stoletja

Samo gl. 2.55 stane
ravno kar izumljena nikelj-
nasta remost. žepna ura,
znanka System-RUSKOPF-
Patent, s 36 urnim t-ko
svetlečim se kazalcem in
3-letnim jamstvom. Ena
krasna verižica in 5 pred-
metov za lišp se doda brezplačno. Ako ne ugaja, se
vrne denar. — Pošlji na povzetje ali predplačilo

M. J. HOLZER, zalega ur in zlatin.
Krakov, Dietelj ul. 73, Sv. Sebastj. ul. 26.
Zalagatelj c. kr. državnih uradnikov.
— Cenik ur in zlatin brezplačno in franko. —
Iščejo se agenti.

C. kr. priv.

Riunione Adriatica di Sicurtà

Glavnica in rezervni zakladi društva glasom bilance
31. decembra 1902.

Zadružna glavnica (od kojih vpla- čano K 3.200.000)	K	8.000.000
Rezervni zakladi dobičkov	"	7.133.580
zaklad proti vpadanju vrednostij javnih efektov	"	3.700.580
Rezervni zaklad premij za zavarova- vanja	"	71.255.752
Zavarovanja na življenje v veljavi Izplačane škode v vseh oddelkih od ustanovitve društva (1838—1902)	"	254.966.140
	"	498.919.050

Društvo sprejema po jako ugodnih pogojih
zavarovanja proti požaru, strelji, škodi valed razstrelb,
ulomu kakor tudi prevozov po suhem in m rju;
sklepa pogodbe za zavarovanje življenja po razno-
vrstnih kombinacijah, za glavnice, rente plačn do
smrti ali po smrti zavarovanca, doto otrokom itd.

Alojz Cian & A. Visintini

naznanjata cenjenemu občinstvu, da sta prevzela
na lasten račun trgovino in avtorizovano krojačnico

Alla Città di Trieste

v ul. Torrente št. 40 (nasproti gledišču Goldoni).
Tam se vdobiva velika zaloga izgotovljenih
oblek za odrasle in dečke. Delavske hlače prve
vrste kakor tudi blago vseh vrst in najposlednejše
novosti.

Barvanica, pralnica in čistilnica na suho

na parno moč

Albin Boegan

Trst - ul. Farneto št. 11 - Trst.

Ne da bi se razdrla, se obleka barva, pere in
na suho očisti z največjo točnostjo. — Barva, pere
in lika se pregrinjala, blago od pohištva, pokrivala
itd. — Na par se moči suknjeno blago.

ANTON SKERL

mehanič, zaprisožen zvečenec.

Trst - Carlo Goldonijev trg 11. - Trst.

Zastopnik tovarne koles in motokoles „Puch“

Napeljava in zaloga električnih zvorčkov. Izključna
prodaja gramofonov, zvonotvorn in fonografov. Zaloga
priprav za točiti pivo. Lastna mehanična delavnica za
popravljanje živalnih strojev, koles, motokoles itd.

Velika zaloga pripadkov po tovarniških cenah.
TELEFON št. 1734.

Velik izbor inozemskih in lokalnih vzorcev.

Pozor! Pozor!

Nova krojačnica.

Piazza della Barriera 3 I.

Slovenski napis.

Izvičuje vsa v krojaško stroko spadajoča dela v
popolno zadovoljnost. — Najnižje cene!

Priporočam se udani

Slavoj Škerl.

Električno vpeljavo

izvršuje

Franjo S. Dalsasso

TRST

ulica S. Spiridione št. 6.

5 kron in več zaslužka na dan!

Iščejo se osebe obeh spolov, ki bi pletle na naših strojih priprosto in
hitro delo vse leto doma. — Ni treba znati nčesar. — Oddaljenost ne
škodi nič in blago prodamo mi.

— Družba pletilnih strojev za domače delavce —

— **Thos H. Whittik & Co.** —

PRAGA, Petrákové náměstí 7-156 — TRST, ulica Campanile 13-156.

KONSTANTIN RUBINIK

Prodajalnica mrežic, Ulica Stadion 3.

Sprejema prekladanje in čiščenje svetilk na plin ob času solitve. Neprekošljive

plinovne mrežice. — Vsakovrstni pripadki za razsvetljavo.

Narečbo za popolno čiščenje stanovanj.

Stanje hranilnih vlog:
nad 20 milijonov kron.

Rezervni zaklad:
nad 700.000 kron.

Mestna hranilnica Ljubljanska

v lastni hiši v Prešernovih ul. 3, poprej na Mestnem trgu zraven rotovža,

sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. do 12. ure dopol. in od
3. do 4. ure popol., jih obrestuje po 4% ter pripisuje nevzdignjene obresti
vsacega pol leta h kapitalu. Rentni davek od vloženih obresti plačuje
hranilnica iz svojega, ne da bi ga zaračunila vlagateljem.

Za varnost vlog jamči poleg lastnega rezervnega zaklada mestna
občina ljubljanska z vsem svojim premoženjem in vso svojo davčno močjo.
Da je varnost vlog popolna, svedoči zlasti to, da vlagajo v to hranilnico
tudi sodišča denar maloletnih otrok in varancev.

Denarne vloge se sprejemajo tudi po pošti in potom ces. kr.
poštne hranilnice.

Posoja se na zemljišča po 4 % na leto. Z obrestmi vred pa
plača vsak dolžnik toliko na kapital, da znašajo obresti in to odplačilo
ravno 5% izposojenega kapitala. Na ta način se ves dolg poplača v 62
in pol leta. Ako pa želi dolžnik poplačati dolg z obrestmi vred, na
primer v 33 letih, tedaj mora plačevati na leto 6% izposojenega ka-
pitala. Dolžniku je na prosto voljo dano, svoj dolg tudi poprej poplačati.
Posoja se tudi na menice in na vrednostne papirje.

Med. Un. dr. Hinko Dolenc

zobozdravnik, izvežban na kliniki v Gradcu in v Berlinu

je otvoril danes, dne 15. decembra t. l. svoj

zobozdravniški atelje

v Trstu, ulica Ponterosso št. 5, II. n.

Izvršuje vsakovrstne plombe zobovja v kavčuku, zlatu in brez
plate, obturatorje in regulacije nepravilno izraščanih zob.

Izdiranje zob brez bolečin.

Ordinuje od 8.—12. dop. in 2.—6. pop.

Ustanovljena leta 1867.

Odlikovana

livarna V. Vincenc Osvaldella

ul. Media 28 TRST Telefon 374

Mehanična delavnica.

Stroji za obdelovanje lesa. Kmetijski stroji.

Stiskalnice za grozdje,

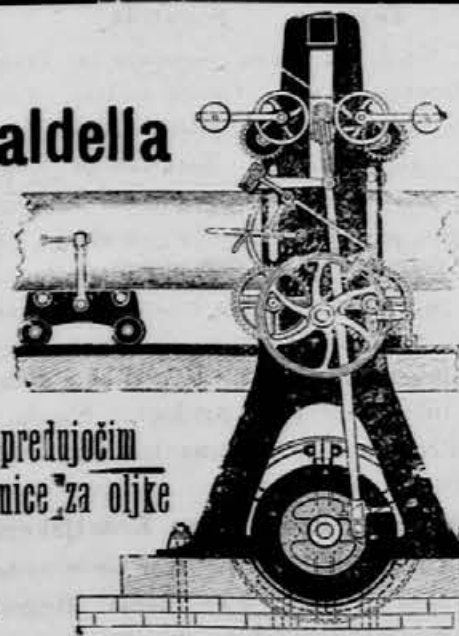
najnovejšega sestava na množiči se obrat in naprednočim

pritiskom. — Obiralnice za oljke. — Stiskalnice za oljke

z obratom na vijak in vodnim pritiskom.

Vodne stiskalnice.

Proračuni na zahtevo.

Nad 40-leten vspeh.

Najstarejša medicinska specialiteta naše
pokrajine.

PASTIGLIE PRENDINI

(od ogolunjene sladke skorje)

Iznajditelj in izdajatelj P. PRENDINI

v TRSTU.

Odlikovane z kolajnami in diplomami na

prvih mejnarodnih razstavah.

Počasčene se zaupanjem odličnih zdrav-
nikov ter predpisane kot domače zdravilo

pri: globolu, kašlju, hripavosti, upa-
danji glasu, kataru.

Zamorejo jih vživati tudi otroci, nadalje

pevci, govorniki ter učitelji, da zadobē

čist in svež glas.

NB. Pazite na nepošteno ponarejanja ter

zahtevajte vedno „Pastiglie Prendini“.

V škatlicah: v lekarni „Prendini v

Trstu“ ter v vseh boljših lekarnah tukaj

in v Evropi.

DROGERIJA Josip Zigon ul. Caserma 8

Izbor drog, barv, čopčev, pokostl
parfumov, fin. mlie. — Zaloga mteralne vode.
voska za parkete, na mrzlo pripravljenega
sirupa tamarindo, malinovca itd. itd.

FILJALKA

c. kr. privil.

AVSTR. KREDITNEGA ZAVODA

za trgovino in obrt v Trstu

sprejema:

denar za obrestovanje v kronah

4a blagajniške nakaze na naslovljena vložna

proti 4 dnevni odpovedi 2 1/2 %

proti 30 dnevni odpovedi 3 1/2 %

proti 3 mes. odpovedi 4 1/2 %

proti 6 mes. odpovedi 5 1/2 %

proti 12 mes. odpovedi 6 1/2 %

proti 18 mes. odpovedi 7 1/2 %

proti 24 mes. odpovedi 8 1/2 %

proti 30 mes. odpovedi 9 1/2 %

proti 36 mes. odpovedi 10 1/2 %

proti 42 mes. odpovedi 11 1/2 %

proti 48 mes. odpovedi 12 1/2 %

proti 54 mes. odpovedi 13 1/2 %

proti 60 mes. odpovedi 14 1/2 %

proti 66 mes. odpovedi 15 1/2 %

proti 72 mes. odpovedi 16 1/2 %

proti 78 mes. odpovedi 17 1/2 %

proti 84 mes. odpovedi 18 1/2 %

proti 90 mes. odpovedi 19 1/2 %

proti 96 mes. odpovedi 20 1/2 %

proti 102 mes. odpovedi 21 1/2 %

proti 108 mes. odpovedi 22 1/2 %

proti 114 mes. odpovedi 23 1/2 %

proti 120 mes. odpovedi 24 1/2 %

proti 126 mes. odpovedi 25 1/2 %

proti 132 mes. odpovedi 26 1/2 %

proti 138 mes. odpovedi 27 1/2 %

proti 144 mes. odpovedi 28 1/2 %

proti 150 mes. odpovedi 29 1/2 %

proti 156 mes. odpovedi 30 1/2 %

proti 162 mes. odpovedi 31 1/2 %

proti 168 mes. odpovedi 32 1/2 %

proti 174 mes. odpovedi 33 1/2 %

proti 180 mes. odpovedi 34 1/2 %

proti 186 mes. odpovedi 35 1/2 %

proti 192 mes. odpovedi 36 1/2 %

proti 198 mes. odpovedi 37 1/2 %

proti 204 mes. odpovedi 38 1/2 %

proti 210 mes. odpovedi 39 1/2 %

proti 216 mes. odpovedi 40 1/2 %

proti 222 mes. odpovedi 41 1/2 %

proti 228 mes. odpovedi 42 1/2 %

proti 234 mes. odpovedi 43 1/2 %

proti 240 mes. odpovedi 44 1/2 %

proti 246 mes. odpovedi 45 1/2 %

proti 252 mes. odpovedi 46 1/2 %

proti 258 mes. odpovedi 47 1/2 %

proti 264 mes. odpovedi 48 1/2 %

proti 270 mes. odpovedi 49 1/2 %

proti 276 mes. odpovedi 50 1/2 %

proti 282 mes. odpovedi 51 1/2 %

proti 288 mes. odpovedi 52 1/2 %

proti 294 mes. odpovedi 53 1/2 %

proti 300 mes. odpovedi 54 1/2 %

proti 306 mes. odpovedi 55 1/2 %

proti 312 mes. odpovedi 56 1/2 %

proti 318 mes. odpovedi 57 1/2 %

proti 324 mes. odpovedi 58 1/2 %

proti 330 mes. odpovedi 59 1/2 %

proti 336 mes. odpovedi 60 1/2 %

proti 342 mes. odpovedi 61 1/2 %

proti 348 mes. odpovedi 62 1/2 %

proti 354 mes. odpovedi 63 1/2 %

proti 360 mes. odpovedi 64 1/2 %